

DE NIEUWE FAMILIE- EN JEUGDRECHTBANK

Geert Decock
27 maart 2015



- 1. Inleiding**
- 2. De kamers van de familie- en jeugdrechtbank**
- 3. Territoriale bevoegdheid**
- 4. Het familiedossier en het protectioneel dossier**
- 5. De specialisatie van de magistraten**
- 6. Specialisatie van andere actoren**
- 7. Het horen van minderjarigen**



1. Inleiding

Wet van 30 juli 2013 betreffende de invoering van een familie- en jeugdrechtbank (*BS 27 september 2013*) – inwerkingtreding 1 september 2014

- Vrederechter, echtscheidingsrechter, voorzitter in kortgeding: allemaal familierechtbank
- Burgerlijke bevoegdheid jeugdrechtbank: ook familierechtbank
- Protectionele bevoegdheid jeugdrechtbank: jeugdrechtbank

De jeugdrechter is alleen nog:

- jeugdhulprechter (POS – VOS)
- jeugdsanctierechter (MOF)



2. De kamers van de familie- en jeugdrechtbank

- Begrippen Wet 30 juli 2013:
 - familiekamer vd familie- en jeugdrechtbank (van de REA) : “de familierechtbank”
 - jeugdkamer vd familie- en jeugdrb REA : “de jeugdrechtbank” (met daarin “kamers van uithandengeving”)
 - NIEUW : kamer voor minnelijke schikking
- Bevoegdheid:
 - “familiekamer”: vorderingen op burgerlijk vlak voor elk familiaal geschil, uitz. overgehevelde onbekwaamheidsstatuten vrederechter
 - “jeugdkamer”: protectionele vorderingen minderjarigen in gevaar & minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd.



2. De kamers van de familie- en jeugdrechtbank (vervolg)

- Magistraten in familiekamers/jeugdkamers
 - Rechter kamer minnelijke schikking mag niet meer zetelen in andere kamers van familie- en jeugdrechtbank
 - “in de mate van het mogelijke” kan rechter van de burgerlijke zaak (familiedossier) geen kennis nemen van een protectionele zaak (geen absoluut verbod)
 - **Belang minderjarige?**
- Procedures familierechtbank: Gerechtelijk Wetboek
- Procedures jeugdrechtbank: Jeugdwet + Wetboek van Strafvordering
 - VOS-zaken zijn dus ook strafprocedure
- Protectionele beslissing schorst de burgerlijke



3. Territoriale bevoegdheid

- Territoriale bevoegdheid rechtbank protectionele zaken:
 - Beperkte herformulering art. 44 Jeugdwet
 - Principe: afstemming familierechtbank / jeugdrechtbank
 - Maar niet volledig gelijke formulering

Formulering:

- Familierechtbank: woonplaats van de minderjarige of gewone verblijfplaats (meerdere kinderen: waar eerst aanhangig gemaakt is)
- Jeugdrechtbank: verblijfplaats van de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, of, in geval van gezamenlijke uitoefening door gescheiden personen, de verblijfplaats van de persoon bij wie de jongere gewoonlijk verblijft
(geen verblijfplaats: plaats misdrijf, plaats instelling)



3. Territoriale bevoegdheid (vervolg)

- Gevolg:
 - De protectioneel bevoegde jeugdrechtbank kan een andere zijn dan de burgerlijk bevoegde familierechtbank

Mogelijkheid van doorverwijzen:

- Art. 44, § 6 Jeugdwet: verandering van verblijfplaats:
verwijzing naar rechtbank nieuwe verblijfplaats, **tenzij** verzoek JR, OM of ouders om bij oorspronkelijke rechtbank aanhangig te blijven
Familierechtbank: “indien belang van het kind het vereist” (bv jeugddossier in ander arrondissement)
- Belang minderjarige?
 - Kan zelf geen verwijzing vragen, is nochtans (bij Jrb) ook partij!



4. Het familiedossier vs het protectioneel dossier

- Familierechtbank : één dossier per familie
burgerlijke zaak : initiatief partijen
“permanente saisine”
- Jeugdrechtbank : één dossier per kind
protectionele zaak : initiatief O.M.
- Belang minderjarige:
elk kind heeft recht op de individuele aandacht noodzakelijk voor
afzonderlijke behandeling en beoordeling specifieke problemen



5. Verplichte specialisatie van de magistraten

- Vroeger: enkel zetelende jeugdmagistraten
- Nu: voor alle zetelende & parketmagistraten in eerste aanleg en in hoger beroep
- Gespecialiseerd zijn “in familiale zaken, verzoenings- en actieve luistertechnieken”
- Vorming zoals bedoeld in art. 259*sexies*, § 1 Ger.W.
- Kamer voor minnelijke schikking: speciale / gespecialiseerde opleiding: inhoud bepaald door IGO (geen verwijzing naar art. 259*sexies* Ger.W.)
- MAAR: bij HvB kan in kamer minnelijke schikking voor “max. 1 jaar” werkend magistraat zijn zonder die opleiding
- MAAR: PdK en PG kunnen voor “welbepaalde periode” een niet-opgeleide magistraat aanwijzen



5. Verplichte specialisatie van de magistraten (vervolg)

- Welke opleiding?
 - Was gericht op jeugdmagistraten
 - En dan vooral gericht op protectionele magistraten
 - 6-daagse opleiding waarin:
 - Jeugdbescherming
 - Jeugdhulpverlening
 - Burgerlijke bevoegdheden jeugdrechtbank
 - Horen minderjarigen
 - Korte kennismaking jeugdcriminologie en jeugdcultuur



6. Specialisatie van andere actoren

Voorafgaande Titel, 2° Jeugdwet: “Elke rechtsbedeling ten aanzien van minderjarigen gebeurt door actoren, ambtenaren en magistraten met een specifieke en permanente opleiding inzake jeugdrecht”

Raad van Europa: Guidelines of the Committee of Ministers of the Council of Europe on Child Friendly Justice

- **Child Friendly Justice during procedure (preamble) (nr.39)**
 - jeugd*advocaten* met een verplichte bijzondere opleiding over kinderrechten en verwante onderwerpen én communicatietraining met kinderen
- **Promotion other child friendly actions (preamble)**
 - het opzetten van een systeem van gespecialiseerde *rechters en advocaten* voor kinderen + aangepaste ondersteuning en training voor *alle professionelen* die werken met kinderen



7. Het horen van minderjarigen

- Burgerlijk vroeger :
 - Art. 931 Ger.W.: vereiste onderscheidingsvermogen: KAN
 - Art. 56*bis* Jeugdwet: 12 jaar: MOET (oproepen)
- Burgerlijk nu :
 - Art. 1004/1 en 1004/2 Ger. W. : één systeem : 12 jaar
- Protectioneel (ongewijzigd) :
 - Art. 52*ter* Jeugdwet: 12 jaar: MOET (horen)
 - Minderjarige is ook partij



7. Het horen van minderjarigen (vervolg)

- Spreekrecht vanaf 12 jaar: oproepingsplicht (naar adres beide ouders), met antwoordformulier
- Jonger dan 12 jaar: op verzoek minderjarige, partijen, OM of rechter zelf
- Probleem : de oproeping in twee fases
- “Buiten de aanwezigheid van wie ook”
 - geen partijen, geen OM
 - wel advocaat minderjarige mogelijk



7. Het horen van minderjarigen (vervolg)

- Bijstand raadsman eerder voorzien:
 - Eerdere voorstellen:
 - bijstand ambtshalve door een *jeugdadvocaat* in elke gerechtelijke of administratieve procedure (art. 129 en 130 van het ontwerp, *Parl.St.* Kamer 2010-11, nr. 53K682/018, 30-31)
 - minderjarige kan vragen om bijgestaan te worden: opgeleide of ervaren advocaat
 - Definitieve versie: bijstand niet weerhouden om budgettaire redenen
 - Maar bijstand blijft perfect mogelijk
 - cfr. S. Becq, Kamercommissie Justitie
 - cfr. procesreglement jeugdkamer HvB Gent (vertrouwenspersoon)
- Belang eigen raadsman:
 - Gesprek vooraf:
 - informatie
 - eindelijk formulering eigen visie en belang
 - Bij het verhoor zelf:
 - geen rechtsmiddel tegen weigering (art. 1004/1, § 2 Ger.W.)



7. Het horen van minderjarigen (vervolg)

- Verslag:
 - Geen P.V.
 - Minderjarige moet weten dat partijen verslag kunnen lezen
 - Procesreglement jeugdkamer HvB Gent: “de woorden van de minderjarige worden alleen opgeschreven als hij/zij dat wil”
- Het “horen heeft niet tot gevolg dat de minderjarige partij wordt” (art. 1004/1, § 6 Ger.W.)
 - Is geen beletsel voor toegang tot de procedure als recht op zich
 - Zie ook advies Hoge Raad: “minderjarige als inlichtingenbron, of evolueren naar een partij via vrijwillige tussenkomst?”

